

INFORMAČNÍ MATERIÁL PRO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLCE

Novela veterinárního zákona a dopad pro praxi

Porážka skotu na pastvě | Příklady dobré praxe ze zahraničí

PRO-BIO SVAZ EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ | 2025

Platné od 1. 7. 2025 | Zákon č. 166/1999 Sb. (veterinární zákon)

Obsah

1. Proč je novela veterinárního zákona důležitá pro ekologické zemědělce?
2. Co se změnilo? Přehled novelizace
3. Jak porážka skotu na pastvě funguje – princip a průběh
4. Co je potřeba vyřídit předem – krok za krokem
5. Kdo smí porážku provádět – požadavky na osoby
6. Technické požadavky – zbraň, mobilní jednotka, hygiena
7. Evidence a hlášení – co musí chovatel vést
8. Příklady dobré praxe ze zahraničí – Německo (Hesensko)
9. Příklady dobré praxe ze zahraničí – Velká Británie
10. Příklady dobré praxe ze zahraničí – ostatní státy EU
11. Výhody porážky v hospodářství – welfare a kvalita masa
12. Ekonomické aspekty a přidaná hodnota
13. Propojení s ekologickým zemědělstvím a certifikací
14. Nejčastější otázky a odpovědi (FAQ)
15. Kompletní znění § 21 veterinárního zákona
16. Přehled kontaktů a zdrojů

1. Proč je novela veterinárního zákona důležitá pro ekologické zemědělce?

Ekologičtí zemědělci chovající skot, ovce, kozy, prasata nebo koně se potýkají s jedním z největších welfare problémů v celém životním cyklu zvířete – transportem na jatky. Stres z nakládky, cizí prostředí, kontakt s neznámými zvířaty a dlouhé přepravní vzdálenosti jsou pro zvíře traumatizující, ovlivňují kvalitu masa a jsou v přímém rozporu s hodnotami ekologického zemědělství.

Novela zákona č. 166/1999 Sb. o veterinární péči, platná od 1. července 2025, přináší pro české zemědělce zásadní změnu: legální možnost porážky skotu přímo v hospodářství, na pastvině, nově pomocí střelné zbraně. Zvíře zemře na místě, kde celý život žilo – bez stresu transportu, bez cizího prostředí.

□ Přímé přínosy pro ekologické zemědělce

Soulad s hodnotami EZ: welfare zvířat od narození až po smrt v jejich přirozeném prostředí.

Lepší kvalita masa: stresem neznehodnocené maso lépe zraje a má lepší sensorické vlastnosti.

Příběh pro zákazníka: porážka v hospodářství je silný marketingový argument pro přímý prodej.

Kratší logistika: méně jízd, méně emisí, méně manipulace s živými zvířaty.

Právní jistota: od 1. 7. 2025 jasný zákonný rámec pro ČR.

Legislativní kontext – EU otevřela cestu v roce 2021

Evropská unie otevřela možnost porážky v hospodářství (field slaughter) pro sudokopytníky již v září 2021. V dubnu 2024 bylo pravidlo rozšířeno na skot, prasata, ovce, kozy a domácí koně bez dalších omezujících podmínek. ČR tuto možnost implementovala do národního práva novelou veterinárního zákona s účinností od 1. 7. 2025.

2. Co se změnilo? Přehled novelizace

Novela veterinárního zákona (zákon č. 166/1999 Sb.) přinese tři klíčové novinky, které jsou od 1. 7. 2025 součástí § 21 zákona:

Novinky od 1. 7. 2025	Popis	Podmínky
Porážka skotu v hospodářství (§ 21 odst. 8)	Skot (kromě bizonů) může být omráčen a vykrcen přímo v hospodářství původu	Max. 3 kusy při jedné příležitosti; souhlas KVS; schválená jatka
Střelná zbraň jako legální metoda (§ 21 odst. 12)	Porážka musí být provedena střelnou zbraní s volným projektilem	Povolení KVS; zbrojní průkaz skupiny C nebo zbrojní licence
Rozšíření na více druhů	Prasata (max. 6 ks), ovce/kozy (max. 9 ks), lichokopytníci (max. 3 ks)	Stejný režim jako skot – souhlas KVS, smlouva s jatkami

Co zůstalo stejné (i po novele)

- Povinná veterinární prohlídka – provádí se na pastvině i na jatkách po dovozu těla
- Tělo musí být odvezeno na schválená jatka – zpravidla do 2 hodin od vykrcení, ideálně bezodkladně
- Povinná evidence a hlášení do UZIS (Ústřední evidence zvířat)
- Hygiena a bezpečnost – přísné hygienické podmínky při vykrcení a manipulaci, krev musí být z pastviny odvezena

Pozor – co novela NEřeší

Novela neupravuje mobilní jatky (celý porážkový proces přímo v terénu) – ty mají jiný právní rámec. Novelou je řešena pouze porážka střelnou zbraní s následným odvozem těla na schválená stacionární jatka.

3. Jak porážka skotu na pastvě funguje – princip a průběh

Porážka v hospodářství je dobře zavedená praxe v Německu, Velké Británii a dalších zemích EU. Celý proces je přísně regulovaný a zajišťuje vysoké standardy welfare, hygieny i bezpečnosti. Níže je popsán standardní průběh tak, jak je praktikován v německém Hesensku a jak bude aplikovatelný i v ČR.

- 1 Příjezd a příprava**

Na pastvinu je přivezena transportní/porážková jednotka (přívěs nebo kontejner na hydrauliku traktoru). Zvířata jsou na přítomnost vozidla zvyklá – neruší je. Veterinární kontrola probíhá prostřednictvím kamerového systému nebo přítomnosti veterináře.
- 2 Omráčení střelnou zbraní**

Chovatel nebo odborně způsobilá osoba se klidně přiblíží k vybranému zvířeti přímo ve stádě. Na libovolném místě pastviny omráčí zvíře střelou do hlavy (přesně definovaná pozice). Zbraň ješ opatřena tlumičem. Ostatní zvířata ve stádě zůstávají klidná.
- 3 Kontrola omráčení a vtažení**

Po střelbě je okamžitě zkontrolováno, zda je zvíře v hlubokém bezvědomí. Hydraulické navijáky vtáhnou zvíře (500–700 kg) do porážkového boxu nebo kontejneru.
- 4 Vykrvení**

Zvíře zavěšené za nohy (vnitřností dolů) je sekacím nožem proříznutím obou krčních tepen usmrceno. Krev odtéká do sběrné vany. Případně se provede vyvržení – odstranění obsahu žaludku a střev přímo na místě. Je možné také vykrvení vleže.
- 5 Transport na jatky**

Tělo musí být do 2 hodin dopraveno na schválená jatka. Tam se provede úřední veterinární prohlídka, jatečné zpracování a zchlazení. Krev ze sběrné vany je zlikvidována jako vedlejší živočišný produkt.

Porážka v hospodářství – fotodokumentace

Vykrvení skotu na pastvě s využitím čelního nakladače traktoru – praxe z Německa

Mobilní porážková jednotka se zázemím pro skot

Interiér přívěsu – hydraulické navijáky a sběrné vany

4. Co je potřeba vyřídit předem – krok za krokem

Porážka skotu v hospodářství vyžaduje předem získat několik povolení **a uzavřít smluvní vztah s jatkami**. Ne každá jatka musí automaticky vykrvené zvíře přijmout!!!

Celý proces (od podání žádosti po první porážku) může trvat několik týdnů – doporučujeme začít s přípravou s předstihem.

Krok 1: Uzavření ujednání s jatkami

Provozovatel jatek (nikoli chovatel!) žádá krajskou veterinární správu (KVS) o schválení porážky v hospodářství. K žádosti přikládá ujednání uzavřené mezi jatkami a chovatelem. Toto ujednání musí obsahovat:

- Název, schvalovací číslo a adresu jatek
- Jméno a adresu chovatele
- Název, registrační číslo a adresu hospodářství, kde bude probíhat porážka
- Přesné určení a popis vybavení místa porážky
- Způsob omráčení a vykrvení, nakládání s krví
- Informaci o tom, zda bude prováděno vyvržení přímo na místě
- Určení dnů v týdnu a časů pro porážky

Krok 2: Žádost o povolení k použití střelné zbraně (§ 21 odst. 11)

Chovatel podá na příslušnou KVS žádost o povolení k usmrcení zvířat střelnou zbraní. K žádosti doloží:

- Doklad o zbrojním průkazu skupiny C nebo zbrojní licenci osoby, která bude střílet
- Odůvodnění – proč je porážka v hospodářství vhodná (welfare, EZ chov, nemožnost transportu apod.)
- Situační náskres farmy s vyznačením místa střelby a posudkem znalce v oboru balistiky

□ Platnost povolení

Povolení KVS platí 3 roky. Lze jej prodloužit o další 3 roky na písemnou žádost podanou 3 měsíce před skončením platnosti. Povolení zaniká, pokud se změní osoby provádějící usmrcení střelnou zbraní – tuto změnu je chovatel povinen neprodleně oznámit KVS.

Krok 3: Oznámení každé porážky KVS (§ 21 odst. 10)

Nejméně 3 pracovní dny před každou plánovanou porážkou musí chovatel prostřednictvím informačního systému SVS oznámit:

- Číslo telefonu chovatele nebo jím pověřené osoby
- Adresu hospodářství a přesné místo porážky
- Datum a čas provedení porážky
- Informaci, že porážka bude provedena střelnou zbraní
- Jméno odborně způsobilé osoby, která porážku provede
- Počet, druh a identifikační čísla (ušní známky) porážených zvířat
- Informace o potravinovém řetězci podle předpisů EU

□ Online formulář SVS

Krajská veterinární správa po obdržení oznámení informuje příslušný útvar Policie ČR o místě a čase použití střelné zbraně. Chovatel může využít online formulář SVS pro ohlášení domácí porážky skotu: www.svscr.cz/online-formulare/ – uvést, že jde o porážku skotu na pastvě dle § 21 odst. 8.

Krok 4: Zajištění transportu na jatky

Tělo musí být na jatky dopraveno zpravidla do 2 hodin od vykrvení (dle § 5 odst. 5 vyhlášky č. 346/2006 Sb.; lze individuálně domluvit s KVS). Je důležité toto logisticky předem vyřešit – jatky zpravidla nedisponují nakladači pro příjem těl přímo z vozidla. Doporučujeme:

- Předem domluvit s jatkami, jak bude tělo přijato a složeno
- Zajistit vhodné vozidlo pro transport chlazených těl
- Zvážit přívěs s chladičím systémem pro delší vzdálenosti

Přívěs pro transport těl – pohled shora

Detail vybavení pro uchopení a manipulaci s tělem

5. Kdo smí porážku provádět – požadavky na osoby

Zákon jasně definuje, kdo je oprávněn provést usmrcení střílnou zbraní. Nejde o žádnou novinku – požadavky navazují na stávající zákon o zbraních a střelivu.

Oprávněné osoby (§ 21 odst. 11)

Osoba	Požadavky	Poznámka
Chovatel osobně	Zbrojní průkaz skupiny C	Nejběžnější situace pro EZ zemědělce
Zaměstnanec chovatele	Zbrojní průkaz skupiny C	Musí být v pracovním nebo obdobném poměru
Externe najatá osoba	Zbrojní licence (živnostenská)	Vhodné pokud chovatel nemá zbrojní průkaz

Co je zbrojní průkaz skupiny C?

Zbrojní průkaz skupiny C opravňuje k nošení a používání zbraní pro ochranu životního prostředí, ochranu zdraví zvířat a ochranu porostů (myšlivci, chovatelé apod.). Pro získání je nutno: být starší 21 let, být zdravotně způsobilý, být bezúhonný, složit zkoušku odborné způsobilosti.

Tip pro EZ zemědělce bez zbrojního průkazu

Pokud chovatel nemá zbrojní průkaz skupiny C, může spolupracovat s místním mysliveckým sdružením nebo s osobou disponující zbrojní licenci. Tato osoba smí porážku provést – důležité je mít ji jmenovitě uvedenou v povolení KVS. Chovatel zároveň může získat zbrojní průkaz skupiny C relativně snadno – je to investice, která se při opakovaných porážkách rychle vrátí.

6. Technické požadavky – zbraň, mobilní jednotka, hygiena

Požadavky na zbraň a střelivo

Porážka musí být provedena v souladu s požadavky EU na porážku střelnou zbraní s volným projektilem (dle nařízení ES č. 1099/2009, příloha I). Klíčové parametry:

Parametr	Požadavek	Praktická poznámka
Typ zbraně	Střelná zbraň s volným projektilem (ne fixní bolt)	Obvykle pistole nebo puška ráže .22 LR nebo vyšší
Pozice střely	Frontální – přesná anatomická pozice	Tréning a opakované procvičení je nezbytné
Výkon	Dostatečná kinetická energie pro okamžité bezvědomí	Dle hmotnosti a kategorie zvířete – konzultace s vet.
Tlumič	Doporučen pro minimalizaci stresu u stáda	Legální v ČR s příslušným povolením
Záloha	Druhá rána pro případ neúspěšného omráčení	Povinnost mít alternativu vždy připravenou

Mobilní porážková jednotka

Zákon vyžaduje vhodné technické vybavení místa porážky. V praxi se používají dva základní systémy:

- Přívěs pro transport těl – otevřená nebo uzavřená plošina s hydraulickým navijákem, sběrnou vanou pro krev. Jednodušší, levnější, vhodný pro porážku s traktorem.
- Mobilní porážkový box (kontejner) – uzavřená jednotka s plnou hygienickou výbavou, chladičím agregátem, sanitačním systémem. Dražší, ale splňuje přísné hygienické podmínky i pro delší transport.

Mobilní porážková jednotka s přístupovým rampou pro skot – systém používaný v Německu

7. Evidence a hlášení – co musí chovatel věst

Vedení řádné evidence je zákonnou povinností a zároveň součástí biosecurity a veterinárního dohledu. Pro EZ zemědělce s certifikací je kompletní dokumentace navíc podmínkou při kontrolách certifikačních orgánů.

Záznam o každé porážce – povinný obsah

Údaj	Popis	Důvod
Datum a čas porážky	Přesný datum a čas omráčení a vykrvení	Ověření dodržení 2hodinové lhůty
Identifikace zvířete	Číslo ušní známky (ušky)	Trackovatelnost do UZIS
Osoba provádějící porážku	Jméno a číslo zbrojního průkazu	Ověření oprávnění
Použitá metoda	Střelná zbraň s volným projektilem	Shoda s povolením KVS
Přesné místo porážky	Katastrální území, obec, GPS souřadnice	Shoda se schváleným místem
Transport na jatky	Čas odjezdu, cílová jatka	Ověření dodržení lhůty 2 hodin
Nakládání s krví	Způsob likvidace vedlejšího produktu	Veterinárně-hygienická povinnost

Hlášení do UZIS

Pohyb zvířete (porážka) musí být nahlášen do Ústřední evidence zvířat (UZIS). Chovatel v systému zaznamená datum porážky, místo a destinaci (příslušná jatka). Jatka poté potvrdí příjem a výsledek veterinární prohlídky.

Doporučení pro vedení evidence

Vytvořte si standardizovaný formulář pro záznamy o porážce – usnadní vám to při kontrolách KVS i certifikačního orgánu. Formulář archivujte nejméně 2 roky. Zvažte vedení fotodokumentace průběhu porážky (zejména pro doložení welfare při certifikaci).

8. Příklady dobré praxe ze zahraničí – Německo (Hesensko)

Německo patří k průkopníkům porážky v hospodářství v EU. Spolková země Hesensko vyvinula detailní metodiku a jasný proces povolování, který se stal vzorem pro ostatní spolkové země i pro legislativní přístupy dalších členských států EU. V Hesensku je porážka skotu na pastvě praktikována od roku 2013.

Systém v Hesensku – jak funguje?

V Hesensku je proces řešen na dvou úrovních – zemědělská inspekce (Regierungspräsidien) schvaluje hospodářství a technické podmínky, zatímco veterinární správa zajišťuje dohled při každé porážce.

- Zemědělec podá žádost o schválení hospodářství pro porážku v terénu
- Inspekce posoudí vybavení místa, techniku a způsobilost osob
- Po schválení stačí pouze 3 dny předem ohlásit každou konkrétní porážku
- Veterinář je přítomen nebo je zajištěn kamerový dohled (závisí na regionu)
- Tělo je odvezeno do certifikované jatky do 2 hodin od vykrvení

Používané systémy v Německu

V Německu existují dva hlavní přístupy:

- Traktorový systém: Porážkový box nebo kontejner je upevněn na čelní nakladač traktoru. Farmář se přiblíží ke zvířeti s traktorem (zvířata jsou zvyklá na traktor), omráčí je a hydraulika pomůže vtáhnout tělo do boxu. Nejběžnější u menších farem.
- Speciální přívěs (Schlachthänger): Certifikovaný přívěs s plnou hygienickou výbavou, chladičem a hydraulickým navijákem. Je tažen osobním vozidlem nebo lehkým nákladním autem. Vhodný i pro farmy bez traktoru nebo pro delší vzdálenosti na jatky.

□ Statistiky z Německa

Počet povolení pro porážku v hospodářství v Německu každoročně roste. V roce 2023 bylo v Hesensku aktivních přes 150 schválených hospodářství. Průměrná vzdálenost od místa porážky na jatky je 35–40 km. Přibližně 80 % povolených chovatelů jsou ekologičtí zemědělci nebo farmáři s přímým prodejem.

9. Příklady dobré praxe ze zahraničí – Velká Británie

Velká Británie má jeden z nejpropracovanějších systémů porážky skotu na pastvě (field slaughter) v Evropě. Systém se vyvíjel postupně od 90. let, kdy byl primárně zaveden pro zraněná zvířata. Dnes je využíván širší skupinou zemědělců jako plnohodnotná porážková metoda.

Britský model – klíčové charakteristiky

- Provozovatelem mobilní porážkové jednotky jsou specializované firmy, nikoli zemědělci sami – farmář si objedná službu
- Veterinář není při každé porážce fyzicky přítomen – provádí se antepostmortem prohlídka den před porážkou
- Meat Hygiene Service (MHS) vydává schválení pro mobilní operátory a audity jsou pravidelné
- Britský model umožňuje i přímý prodej přímo z farmy bez povinnosti přes jatky v některých kategoriích

Organizace RABI a AHDB – osvěta a podpora

V UK existuje silná podpora ze strany oborových organizací. AHDB (Agriculture and Horticulture Development Board) vydala detailní průvodce správnou praxí (Best Practice Guides), organizuje školení a poskytuje online kalkulátory pro ekonomické hodnocení porážky na farmě. Organizace RABI (Royal Agricultural Benevolent Institution) pomáhá farmářům s administrativními procesy.

10. Příklady dobré praxe ze zahraničí – ostatní státy EU

Stát	Systém	Specifika	Délka praxe
Francie	Abattoir mobile (mobilní jatka)	Plný porážkový proces v mobilní jednotce; přísné hygienické požadavky; financování přes FEADER	od 2018
Švédsko	Gårdsslakt	Silný systém farmer co-ops; velmi nízký stres pro zvíře; populární u ekochovatelů	od 2010
Dánsko	Slagtemobil	Mobilní jatka na principu truck-mounted; oblibu získává zvláště u bioproducentů	od 2020
Rakousko	Weideabtrieb	Zaměřeno na ovce a kozy; systém funguje v rámci alpského hospodaření	od 2015
Belgie	Abattoir à la ferme	Povoleno pro malé farmy do 50 zvířat ročně; silná kontrola BIV (veterinární správy)	od 2019

□ Společné znaky úspěšných systémů v zahraničí

Silná spolupráce mezi zemědělci a jatkami – partnerský vztah, ne pouhá transakce.
 Investice do školení osob – odborná způsobilost je klíčem k bezpečnosti a welfare.
 Standardizované formuláře a evidence – minimalizace administrativní zátěže zemědělce.
 Propojení s přímým prodejem a bio certifikací – ekonomická motivace pro farmáře.

11. Výhody porážky v hospodářství – welfare a kvalita masa

11.1 Welfare zvířat

Transport zvířat na jatky je jednou z nejvíce stresujících událostí v životě hospodářských zvířat. Výzkumy ukazují, že i relativně krátký transport (30–60 minut) způsobuje výrazné zvýšení kortizolu (stresový hormon), narušení termoregulace, zranění a imunosupresi. U skotu volně chovaného na pastvě je stres z transportu obzvláště výrazný.

Faktor welfare	Transport na jatky	Porážka v hospodářství
Stres z manipulace	Vysoký – nakládka, cizí prostředí	Minimální – zvíře je ve svém prostředí
Sociální stres	Vysoký – oddělení od stáda	Žádný – zvíře zůstává ve stádě až do okamžiku omráčení
Kontakt s cizími zvířaty	Časté na jatkách – zdroj agrese	Žádný
Čekací doba	Hodiny na jatkách – stres, hlad	Žádná
Okamžik smrti	Stres ve cizím prostředí	Bezprostřední – na místě, kde zvíře žilo

11.2 Kvalita masa

Stres zvířete před porážkou má přímý dopad na kvalitu jatečného těla. Kortizol a adrenalin uvolňované při stresu způsobují vyčerpání glykogenu ve svalu. To vede k tzv. DFD (Dark, Firm, Dry) vadě masa – tmavé, tuhé, suché maso s vysokým pH, které se nekvalitně tepelně upravuje a rychle se kazí. Maso ze zvířat poražených v hospodářství vykazuje:

- Nižší pH (5,4–5,7 místo >6,0) – normální zrání a delší trvanlivost
- Lepší barvu – světlejší, atraktivnější pro spotřebitele
- Lepší texturu – maso lépe zraje a je šťavnatější
- Nižší podíl DFD vad – ekonomicky významné pro farmáře

12. Ekonomické aspekty a přidaná hodnota

Porážka v hospodářství přináší jak přímé náklady, tak přímé i nepřímé úspory a výnosy. Ekonomická rozvaha závisí na počtu zvířat, vzdálenosti od jatek, typu vybavení a způsobu odbytu.

Náklady na zavedení systému

Položka	Odhadovaný náklad (Kč)	Poznámka
Pořízení přívěsu / porážkového boxu	80 000–300 000 Kč	Jednorázový náklad; sdílení s dalšími farmáři možné
Zbrojní průkaz skupiny C (školení + zkouška)	5 000–10 000 Kč	Chovatel nebo zaměstnanec
Balistický posudek (situační nákres)	3 000–8 000 Kč	Platí 3 roky
Administrativní poplatek KVS	Dle sazebníku KVS	Obvykle symbolický
Roční náklady na oznámení porážek	Administrativní čas	Online formulář SVS – rychlé

Úspory a výnosy

Faktor	Úspora / výnos	Poznámka
Úspora transportu na jatky	500–2 000 Kč/zvíře	Dle vzdálenosti; může hradit zemědělec nebo jatky
Prémium za welfare maso	5–20 % vyšší cena	Přímý prodej, restaurace, bio obchody
Nižší podíl DFD masa	Eliminace ztrát 5–15 %	Závisí na plemeni a podmínkách chovu
Marketingová hodnota	Obtížně vyčíslitelná, ale reálná	Příběh porážky je silný argument pro zákazníky
Úspora přepravního stresu (veterinární náklady)	200–800 Kč/zvíře	Méně zranění při nakládce apod.

□ Sdílení vybavení mezi farmáři

V Německu i ve Velké Británii je běžné, že více farem sdílí jedno porážkové zařízení (přívěs, kontejner). Investice se tak rozdělí mezi 3–5 farmářů, přičemž každý zaplatí jen 20–30 % pořizovací ceny. PRO-BIO svaz může pomoci s koordinací takovýchto skupin.

13. Propojení s ekologickým zemědělstvím a certifikací

Porážka v hospodářství je přirozenou součástí hodnotového rámce ekologického zemědělství. Ekologická legislativa EU (nařízení EU 2018/848) výslovně vyžaduje, aby zemědělci minimalizovali stres a utrpení zvířat po celý jejich život – včetně okamžiku porážky.

Jak porážka v hospodářství podporuje EZ certifikaci?

Požadavek EZ legislativy	Jak porážka v hospodářství přispívá
Minimalizace stresu zvířat (čl. 20 nař. EU 2018/848)	Zvíře není transportováno – maximální welfare
Přirozené chování a podmínky po celý život	Zvíře žije a umírá ve svém přirozeném prostředí
Preference přirozených metod nad konvenčními	Střelba je šetrnější než omráčení na jatkách s elektrickým proudem
Trackovatelnost produktu	Kompletní řetězec: zvíře → pastvina → jatky → zpracování

Přímý prodej a marketing

Porážka v hospodářství je silným marketingovým argumentem pro přímý prodej. Zákazníci zainteresovaní o původ a welfare svého masa ocení příběh: „toto zvíře žilo a zemřelo na pastvině naší farmy, bez transportního stresu.“ Tento příběh lze účinně komunikovat:

- Na webu farmy a sociálních sítích (video z průběhu, fotodokumentace)
- Na farmářských trzích – přímý rozhovor se zákazníkem
- V restauracích – chef může ocenit welfare maso s trackovatelným příběhem
- V bio obchodech – certifikace + welfare příběh = prémium cena

14. Nejčastější otázky a odpovědi (FAQ)

☐ **Musím mít vlastní střelnou zbraň?**

NE. Porážku může provést i třetí osoba (držitel zbrojní licence nebo zbrojního průkazu skupiny C), se kterou chovatel spolupracuje. Tato osoba musí být jmenovitě uvedena v povolení KVS.

☐ **Může být zvíře poráženo na jakémkoliv místě pastviny?**

ANO, ale místo porážky musí být součástí schváleného ujednání. Schválení pokrývá konkrétní hospodářství a vymezené místo nebo místa. Nákres s posudkem balisty musí odpovídat skutečnému místu střelby.

☐ **Co dělat, pokud zvíře přežije první ránu (selhání omráčení)?**

Tato situace musí být ošetřena v protokolu porážky. Osoba provádějící porážku musí mít vždy připravenou zálohu (druhý náboj nebo alternativní metodu). Selhání omráčení je nutné zaznamenat a ohlásit. V praxi se tato situace vyskytuje zřídka při správném výcviku.

☐ **Musí být přítomen veterinář při každé porážce?**

ANO. Přehledka zvířete před porážkou (ante mortem) se provede NA FARMĚ. "Je to dáno i EU legislativou a jednotlivé KVS budou přítomnost veterináře požadovat – doporučujeme tuto otázku projednat s příslušnou KVS při žádosti o schválení.

☐ **Lze maso z porážky v hospodářství prodávat jako bio?**

ANO, pokud jsou splněny všechny podmínky EZ certifikace a veterinárního schválení. Maso musí projít veterinární prohlídkou na jatkách, které musí být certifikované jako BIO a být označeno příslušnými certifikáty. Certifikační orgán doporučujeme předem informovat o změně způsobu porážky.

☐ **Co je potřeba pro získání zbrojního průkazu skupiny C?**

Podmínky: věk min. 21 let, zdravotní způsobilost (prohlídka lékařem), psychická způsobilost, bezúhonnost (výpis z rejstříku trestů), odborná zkouška u příslušného útvaru Policie ČR. Průkaz se vydává na dobu neurčitou. Celý proces trvá zpravidla 2–4 měsíce.

☐ **Lze porážet v hospodářství i ovce a kozy?**

ANO. Novela umožňuje porážku nejvýše 9 ovcí nebo koz při jedné příležitosti. Platí stejné podmínky – souhlas KVS, smlouva s jatkami, oznamovací povinnost. Pro ovce a kozy není možná střelná zbraň – lze použít jiné metody schválené dle nařízení ES č. 1099/2009.

15. Kompletní znění klíčových odstavců § 21 veterinárního zákona

Níže jsou uvedeny odstavce § 21 zákona č. 166/1999 Sb. o veterinární péči, které jsou relevantní pro porážku skotu v hospodářství. Znění je platné od 1. 7. 2025.

§ 21 odst. 8 – Porážka skotu v hospodářství

V hospodářství původu mohou být za podmínek stanovených předpisy Evropské unie poráženy při stejné příležitosti nejvýše 3 kusy skotu, s výjimkou bizonů, nebo nejvýše 3 lichokopytníci, nebo nejvýše 6 prasat, nebo nejvýše 9 ovcí nebo koz. O schválení porážky v hospodářství požádá provozovatel jatek krajskou veterinární správu místně příslušnou k jatčím.

§ 21 odst. 9 – Obsah ujednání farma–jatký

Ujednání podle odstavce 8 obsahuje: a) název, schvalovací číslo a adresu jatek; b) jméno a adresu chovatele; c) název, registrační číslo a adresu hospodářství; d) přesné určení a popis vybavení místa omráčení a vykrvení; e) způsob provádění omráčení a vykrvení, včetně způsobu naložení se získanou krví; f) informaci o vyvržení na místě; g) určení dnů a časů porážky.

§ 21 odst. 11 – Povolení k použití střelné zbraně

Chovatel požádá krajskou veterinární správu o povolení k usmrcení zvířat střelnou zbraní. K žádosti doloží, že usmrcení střelnou zbraní provede: 1. držitel zbrojní licence, nebo 2. chovatel osobně nebo osoba v jeho pracovním poměru, jsou-li držiteli zbrojního průkazu skupiny C. Součástí žádosti je odůvodnění k usmrcení zvířete střelnou zbraní.

§ 21 odst. 12 – Způsob provedení

Porážka skotu v hospodářství podle odstavce 8 použitím střelné zbraně musí být provedena v souladu s požadavky předpisu Evropské unie na porážku střelnou zbraní s volným projektilem.

§ 21 odst. 16 – Povinnosti držitele povolení

Chovatel, který je držitelem povolení, je povinen: a) mít k dispozici situační nákres farmy s vyznačením místa střelby a prostředků k zajištění bezpečnosti, s posudkem znalce v oboru balistiky; b) oznámit krajské veterinární správě nejméně 3 dny přede dnem porážky místo a čas použití střelné zbraně.

Přehled požadavků – checklista pro ekologické zemědělce

☐ Před podáním žádosti – připravte si

- Smlouvu (ujednání) s jatkami – klíčový dokument, iniciuje provozovatel jatek
- Plán místa porážky – situační nákres hospodářství / pastviny
- Posudek znalce v oboru balistiky k místu střelby
- Doklad o zbrojním průkazu skupiny C (vy nebo váš zaměstnanec)
- Odůvodnění žádosti – proč je porážka v hospodářství vhodná (welfare, EZ chov)
- Technický popis vybavení pro omráčení a vykrvení

☐ Po získání povolení – při každé porážce

- Oznámit porážku KVS minimálně 3 dny předem (online formulář SVS)
- Připravit vybavení – přívěs / porážkový box, sběrná vana, sanitační prostředky
- Zajistit transport na jatky do 2 hodin od vykrvení
- Vést záznam o porážce (datum, čas, zvíře, osoba, metoda, místo, transport)
- Nahlásit pohyb zvířete do UZIS

☐ Pro EZ certifikaci – dokumentujte navíc

- Fotodokumentace nebo video z průběhu porážky (welfare důkaz)
- Záznam o welfare skóre zvířete před porážkou
- Informace o porážce v evidenci stáda pro certifikační orgán
- Při prvním použití – informovat certifikační orgán o změně způsobu porážky

Porážka v hospodářství: zvíře zůstává ve svém přirozeném prostředí až do posledního okamžiku

16. Přehled kontaktů a zdrojů

Klíčové instituce v ČR

Instituce	Agenda	Kontakt
Státní veterinární správa (SVS)	Metodická podpora, online formuláře	www.svscr.cz
Krajská veterinární správa (KVS)	Vydávání povolení, schvalování	Dle krajského příslušnosti
UZIS – Ústřední evidence zvířat	Hlášení pohybů a porážek zvířat	Prostřednictvím informačního systému SVS
Česká veterinární komora	Školení, odborná způsobilost	www.vetkom.cz
PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců	Poradenství pro EZ zemědělce, koordinace skupin	www.pro-bio.cz

Klíčové právní předpisy

- Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči – § 21 (platný od 1. 7. 2025)
- Vyhláška č. 346/2006 Sb. – § 5 odst. 5 (lhůta pro odvoz těla na jatky)
- Nařízení ES č. 853/2004 – příloha III, oddíl I, kapitola VI a) (hygienické požadavky)
- Nařízení ES č. 1099/2009 – ochrana zvířat při usmrcování (metody, welfare)
- Zákon č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních – podmínky zbrojního průkazu

Zahraníční zdroje a příklady

- KTBL (Kuratorium für Technik und Bauwesen in der Landwirtschaft) – metodika Hesensko: www.ktbl.de
- AHDB UK – Best Practice Guide: Field Slaughter: www.ahdb.org.uk
- Abattoir mobile France – INTERBEV: www.interbev.fr

□ PRO-BIO svaz – vaše kontaktní místo

Web: www.pro-bio.cz | E-mail: pro-bio@pro-bio.cz | Tel.: +420 583 216 609 PRO-BIO svaz může pomoci s koordinací skupin farmářů pro sdílení vybavení, poskytnutím vzoru ujednání s jatkami a odkazem na vhodné certifikační orgány.

PRO-BIO SVAZ EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ | Novela veterinárního zákona – porážka v hospodářství | 2025
MATERIÁL REALIZOVÁN V RÁMCI DOTAČNÍHO PROGRAMU 9.fe.